

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 4. ledna 2010 č. 12

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 987)

Vláda na jednání své schůze dne 4. ledna 2010 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 987), a doporučuje, aby byly při jeho dalším projednávání vzaty v úvahu dále uvedené připomínky.

1. Vláda sice podporuje záměr přijmout opatření, která by směřovala k zamezení zneužívání anonymity vlastnických vztahů a majetkových transakcí ke korupčnímu jednání, k legalizaci výnosů z trestné činnosti a v oblasti zadávání veřejných zakázek, avšak předložený návrh zákona má omezenou způsobilost dosáhnout ve skutečnosti deklarovaný účel, neboť předmětnou problematiku neřeší, jak z dále uvedených připomínek vyplývá, systematicky a komplexně.

2. Plošný zákaz listinných akcií na majitele by znamenal zrušení pouze jednoho z různých předmětů tzv. anonymního vlastnictví. Existuje však celá řada legálních a legitimních metod, které by i po přijetí předloženého návrhu zákona umožnily zakrývat skutečné vlastnictví akcií v akciové společnosti. Může se jednat například o vlastnictví akcií přes další osobu, domicilovanou v zahraniční jurisdikci, která neumožňuje zjištění skutečných vlastníků, založení společnosti podle práva cizího státu, které neumožňuje zjištění skutečných vlastníků a následné přenesení sídla této společnosti do České republiky, použití tzv. blankoindosamentu na akcii na jméno, ve kterém není uvedeno jméno nabyvatele, případně výkon práv z akcií prostřednictvím zmocněnce nebo osoby smluvně zavázané skutečnému vlastníkovvi, aniž by byla odkryta totožnost skutečného vlastníka. Existuje rovněž i řada dalších způsobů, kterými je možno zastírat vlastnické vztahy s využitím jiných vnitrostátních a zahraničních mechanismů, jako například smlouvy o tichém společenství. V souvislosti s nutností identifikace vlastníka, jak je požadováno pro majitele akcií s odůvodněním, že tak bude zabráněno praní špinavých peněz, je třeba vzít v úvahu, že akcie představují jen jednu z hodnot, které mohou být předmětem transakcí legalizujících trestnou činnost, zatímco u jiných hodnot, do kterých lze investovat, jako jsou například drahé kovy, umělecká díla či starožitnosti, se režim registrace majetkových přesunů nezavádí.

3. Problematiku faktické anonymity uchazečů o veřejné zakázky je nutno řešit, účinnějším způsobem se však jeví změna právních předpisů tuto oblast regulujících, a to rozšířením principu adresného omezení vlastnické struktury právnických osob v konkrétních případech, kdy to má z hlediska veřejného zájmu smysl. V takovýchto případech by například bylo možno stanovit povinnost účastníků veřejných zakázek prokázat jednoznačným způsobem svoji skutečnou vlastnickou strukturu a stanovit na ni případně přesně vymezené požadavky.

4. Předložený návrh zákona postihuje neurčený okruh akciových společností a jejich akcionářů a způsobil by jim značné náklady, zejména náklady právního a ekonomického poradenství, svolání valných hromad, administrace změny formy a podoby akcií apod. Předložený návrh zákona ani jeho odůvodnění však k této skutečnosti nijak nepřihlíží a neobsahuje analýzu dopadů navrhované úpravy ani případné porovnání se zahraničními právními úpravami.